

UKB/SHB-werkgroep Information Literacy

Visiedocument

Terugblik op gerealiseerde doelen 2020

Voorgenomen activiteiten 2021/2022

Update April 2021

UKB/SHB Werkgroep Information Literacy

Harrie van der Meer
Monique Schoutsen, Marjolein Drent, Marijke Mentink
Henrietta Hazen, Lieke Haverkort, Rogier van Blaak,
Renee de Waal,
Yvonne Schuling, Monika Sieron
Mariette Vissers, Brenda Lems
Marjan Groenouwe
Frea Haandrikman

INHOUDSOPGAVE

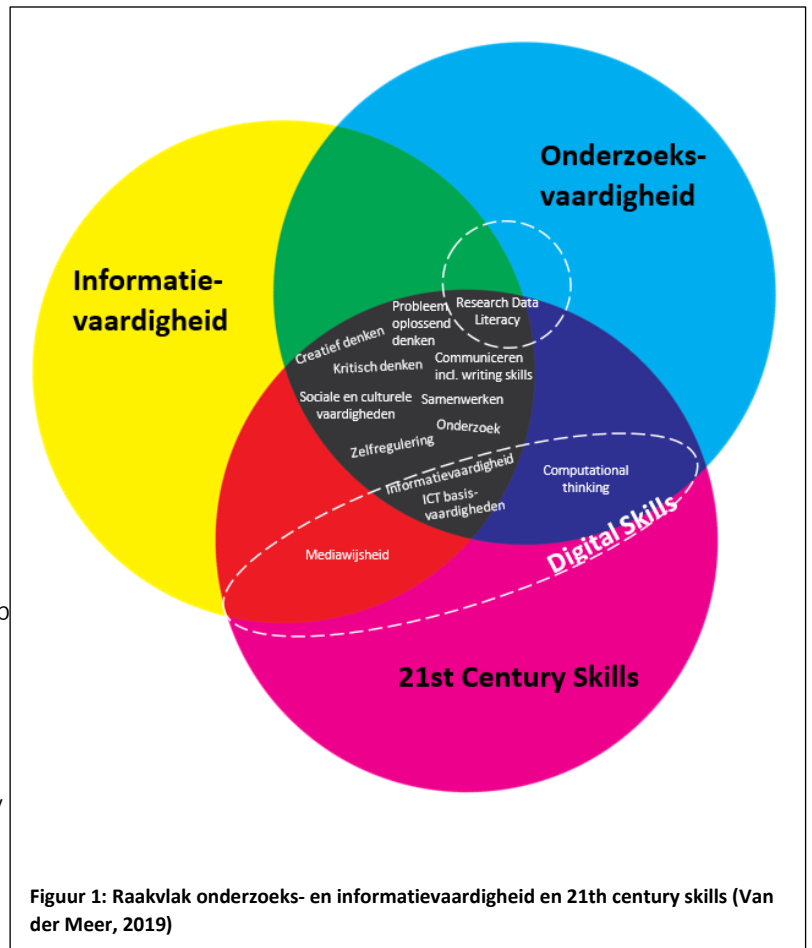
INLEIDING	3
1. AMBITIES EN DOELEN	5
1.1 AMBITIES SHB EN UKB	5
1.1 AMBITIES SHB/UKB WERKGROEP INFORMATION LITERACY	6
1.1 GEREALISEERDE DOELEN IN 2020	6
1.2 AMBITIE VOOR 2021/2022	7
2. INHOUDELIJK PROGRAMMA EN GEKOPPELDE PROJECTEN.....	9
2.1 VAKGEBIED INFORMATIEVAARDIGHEID: KWALITEIT EN STANDAARDISATIE	9
2.1.1 <i>Vertaling van vakinhoudelijke ontwikkelingen naar de onderwijspraktijk.....</i>	<i>9</i>
2.1.2 <i>Didactiek en informatievaardigheid.....</i>	<i>9</i>
2.1.3 <i>Toetsen / open badges.....</i>	<i>10</i>
2.1.4 <i>Metten van informatievaardigheid</i>	<i>10</i>
2.2 DELEN EN ONTWIKKELEN VAN ONDERWIJSMATERIALEN	11
2.2.1 <i>Delen van onderwijsmaterialen.....</i>	<i>11</i>
2.2.2 <i>Creatie van onderwijsmateriaal</i>	<i>12</i>
2.3 KENNISDELING EN (EXTERNE) COMMUNICATIE VIA DE WEBSITE	13
4. ORGANISATIE EN RANDVOORWAARDEN	13
5. PLANNINGSTABEL	16
6. PLANNING EN TAAKVERDELING PER ACTIVITEIT	17
6. BRONNENLIJST	17

Inleiding

“Informatievaardigheid is een belangrijke competentie in het hedendaags onderwijs (Vereniging van Universiteiten” (Vereniging Hogescholen & Surf, 2018) en onmisbaar bij het doen van onderzoek.

De urgentie voor het ontwikkelen van informatievaardigheid is de laatste jaren groter geworden. Een van de redenen hiervoor is dat het aanbod aan informatie exponentieel is gegroeid en de beoordeling van de kwaliteit van de informatie daarbij steeds vaker bij de gebruiker zelf ligt omdat meer en meer informatie wordt gecreëerd en aangeboden zonder tussenkomst van een redactie of peer-groep. Informatievaardigheid heeft niet alleen een plek binnen het doen van onderzoek maar maakt als competentie ook deel uit van de zogeheten 21st century skills en als onderdeel daarvan “digital skills (zie figuur 1).

Het vakgebied informatievaardigheid is aan verandering onderhevig. Het informatielandschap verandert, informatie wordt in nieuwe vormen aangeboden, en concepten die aan informatievaardigheid zijn gerelateerd, worden belangrijker. Secker en Coonan onderscheiden: academic literacies, new literacies, digital literacy en media literacy (Secker & Coonan, 2013). Ook wordt de term ‘Media and Information literacy’ gehanteerd waaronder bijvoorbeeld news

literacy, television literacy, computer literacy, Internet literacy and digital literacy worden geschaard (Grizzle et al., 2013; Kasinskaite-Buddeberg, 2013). Andere gerelateerde literacies zijn: data literacy (Prada & Marzal, 2013), library literacy, civic literacy, e-literacy, visual literacy, web literacy. multiple literacies, new literacies, multiliteracy, global literacy, transliteracy and metaliteracy (Kurbanoglu, 2013). visual literacy. Ook hebben nieuwe technologieën, zoals artificial intelligence, invloed op de manier van zoeken, de wijze waarop informatie tot ons komt (bijv. nieuws via sociale media) via algoritmes en de eenvoud waarmee informatie kan worden gemanipuleerd, denk hierbij aan deep fake software voor het manipuleren van audio en video. Al dit soort ontwikkelingen vergen aanvullende competenties voor de student die moeten worden aangeleerd.

Bibliotheken vervullen van oudsher een grote rol bij het ontwikkelen van informatievaardigheid van studenten, docenten en onderzoekers en ook steeds vaker bij aangrenzende en/of overlappende gebieden als data literacy en digital literacy. Vanuit deze rol is het van belang dat bibliotheken in hun dienstverlening nauw aansluiten bij zowel deze vakinhoudelijk ontwikkelingen maar ook didactische ontwikkelingen die van invloed zijn op het leerproces.

Landelijke samenwerking door bibliotheken kan hierbij een belangrijker rol spelen. Mede daarom is april 2019 de UKB/SHB Werkgroep Information Literacy opgericht. een bundeling van bestaande werkgroepen en initiatieven (zie ook Hoofdstuk 4: Organisatie).

Dit visie/activiteitendocument laat zien wat de ambities en doelen zijn, welke doelen er het afgelopen jaar zijn behaald en welke doelen en bijbehorende activiteiten staan gepland voor 2021-2022. De voorgenomen doelen sluiten aan bij de beleidsplannen van zowel UKB als SHB (zie Hoofdstuk 1: Ambities en doelen).

Grotere activiteiten (met een eindig karakter) worden als project uitgevoerd. Per onderwerp wordt in dit document aangegeven welke activiteiten binnen de werkgroep en welke binnen een project worden gedaan. Aan een project kunnen overigens ook niet-werkgroepsleden deelnemen.

Uitgangspunt bij alle activiteiten is het open delen van kennis en onderwijsmaterialen, hierbij aansluitend op landelijke en wereldwijde ontwikkelingen.

1. Ambities en doelen

1.1 Ambities SHB en UKB

De werkgroep Information Literacy is een samenwerkingsverband van de Stichting Hogeschool Bibliotheken (SHB) en Universiteitsbibliotheken & Koninklijke Bibliotheek (UKB). De ambities en doelen liggen dan ook in het verlengde van de ambities van SHB en UKB.

In de volgende tabel laten we zien welke van deze ambities worden vertaald naar de ambities en activiteiten van de SHB/UKB Werkgroep Information Literacy.

SHB ambities		
Speerpunt	Citaten uit SHB beleidsplan	Werkgroep IL vertaalt dit door:
Speerpunt 1: Samen verbeteren van de toegang tot gevalideerde (open) content.	<i>[...] Daarom stimuleren wij (groen) Open Access, Open Science, Open Onderwijs, Open leermaterialen en het gebruik van Open standaarden.</i>	Focus op "open onderwijs". Bijvoorbeeld de projecten Open IV-onderwijs, toetsvragen delen en Edubadges.
Speerpunt 2: Versterken en profileren van de in- en externe positie van de hogeschoolbibliotheek als partner in onderwijs en onderzoek.		Door bij te dragen aan kwaliteitsverbetering van (informatievaardigheids)onderwijs.
Speerpunt 3: Vormgeven van strategisch partnerschap binnen het landelijk en internationale krachtenveld.	<i>"We treden als belangenbehartigers actief in contact met beleidsmakers en (inter)nationale kennispartners door vertegenwoordiging in brancheorganisaties en platforms op nationaal en internationaal niveau. [...] We leveren een actieve bijdrage aan congressen in het binnenland en indien mogelijk ook in het buitenland."</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Internationale samenwerking (project Europees delen) ● Bijdragen aan internationale congressen zoals LIBER, ECIL, LILAC etc.
Speerpunt 4: Fungeren als expertise- en innovatienetwerk en ook als zodanig bekend staan.	<i>"We bundelen, delen en hergebruiken kennis en wisselen 'good (& bad) practices' uit op het gebied van onderwijs- en onderzoeksondersteuning. We ondersteunen de hogeschoolbibliotheken bij het ontwikkelen van trainingen die kwalitatief bijdragen aan het onderzoekend vermogen en mediawijsheid."</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitwisseling kennis in vakcommunity (SHB+UKB) via bijeenkomsten, workshops en website ● Ontwikkeling trainingen zowel direct (gezamenlijke creatie) als indirect (voorwaardescheppend).
UKB ambities		
Ambities	Citaten uit UKB beleidsplan	Werkgroep IL vertaalt dit door:
1. Duurzaam toegankelijke collecties en hun benutting	<i>"Intensiveren landelijke samenwerking op het gebied van het faciliteren van onderwijs en onderzoek met het vinden en duurzaam toegankelijk maken van relevante wetenschappelijke informatie in digitale en fysieke bronnen, en het bevorderen van information (digital) literacy van studenten (en wetenschappers)."</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Het vinden en toegankelijk maken van onderwijsinformatie te faciliteren: Bijv. de projecten Open IV-onderwijs, toetsvragen delen en Edubadges. ● Bevorderen van information (digital) literacy
3. Bevorderen en faciliteren van Open Kennis voor en door Nederlandse Universiteiten	<i>"Open wetenschap en onderwijs stimuleren en onderzoekers, docenten en studenten helpen hier optimaal gebruik van te maken en de buitenwereld toegang te geven tot de wetenschappelijke kennis van Nederlandse universiteiten. De maatschappelijke relevantie van het Nederlandse onderwijs en onderzoek aantonen en naar buiten brengen."</i>	Focus op "open onderwijs". Bijvoorbeeld de projecten Open IV-onderwijs, toetsvragen delen en Edubadges.
5. Ontwikkeling van competenties en vaardigheden	<i>"Kennis delen en elkaar inspireren in het gestructureerd werken aan verbetering van de beleving door de gebruikers van de diensten, bijvoorbeeld [...], en het samen ontwikkelen en exploiteren van nieuwe dienstverlening."</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitwisseling kennis in vakcommunity (UKB+ SHB) via bijeenkomsten, workshops en website ● Ontwikkeling vaardigheden zowel direct (gezamenlijke activiteiten) als indirect (voorwaardescheppend)
5. Ontwikkeling van competenties en vaardigheden	<i>"Werken aan de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers en bevorderen van onze innovatierol door kennisdeling, directe samenwerking en gezamenlijke competentieontwikkeling aansluitend bij de veranderende informatiewereld en functie van bibliotheken (bijv. digital literacy, hospitality, agile en multidisciplinair werken) teneinde de bovenstaande ambities te realiseren"</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ontwikkeling trainingen zowel direct (gezamenlijke creatie) als indirect (voorwaardescheppend). ● Monitoren van en aansluiten op ontwikkelingen

1.1 Ambities SHB/UKB werkgroep Information Literacy

De ambitie van de SHB/UKB werkgroep Information Literacy is om door samenwerking en het open delen van kennis en onderwijsmaterialen de ondersteuning van informatievaardigheid landelijk naar een hoger plan te tillen. Om dit te bewerkstelligen zal niet alleen nationaal maar ook internationaal worden samengewerkt. Landelijk fungeert de werkgroep als centraal aanspreekpunt voor UB/HBO-bibliotheken en is gespreks- en samenwerkingspartner voor andere werkgroepen binnen UKB/SHB, KNVI en SURF

Het doel is het verhogen van de kwaliteit van de ondersteuning op het gebied van informatievaardigheid door het hoger onderwijs in Nederland. Dit doet de werkgroep door:

- Het vergroten en verbreden van vakkennis (door samenwerking en onderzoek) en daardoor een verbeterde aansluiting:
 - Vakinhoud
 - Op Internationale standaarden en ontwikkelingen
 - Op aangrenzende en/of overlappende vakgebieden/disciplines
 - Op onze doelgroepen (studenten/docenten/onderzoekers)
 - Op verschillende vakdisciplines van onze doelgroepen
 - Op het werkveld
 - Op de maatschappij (en maatschappelijke behoeften)
 - Didactiek en curriculumontwikkeling
 - Op nieuwe inzichten m.b.t. onderwijsmethoden en ontwikkelingen
 - Op “open onderwijs”
- Het open delen van kennis en onderwijsmaterialen
- Het creëren van nieuwe onderwijsmaterialen
- Kennisdisseminatie:
 - Naar collega's: nationaal en internationaal
 - Naar hoger onderwijs
 - Overige organisaties / stakeholders

1.1 Gerealiseerde doelen in 2020

De werkgroep Information literacy heeft hard gewerkt aan het realiseren van voorgenomen doelen. De voornaamste doelstellingen die zijn behaald zijn:

- De ontwikkeling van de website Information Literacy
- Organisatie van evenementen: (Zie Terugblik op evenementen)
 - Sharing and Caring
 - Informatievaardighedenonderwijs in tijden van Corona
 - LOOWI: Wikipedia in relatie tot informatievaardigheid
- Onderwijsmaterialen Informatievaardigheid landelijk gedeeld via Edusources, inclusief:
 - Bestaande open onderwijsmaterialen verzameld, gemetadateerd en ingevoerd in Surfsharekit.
 - Kwaliteitsmodel Informatievaardigheden
 - Taxonomie Informatievaardigheden

- Community-pagina op Edusources
- Workflow ontwikkeld en ingericht voor publicatie in Edusources en het updaten van materialen.
- Disseminatie-activiteiten uitgevoerd:
 - Presentaties SHB-bestuur en UKB bestuur
 - Disseminatie projectresultaten in webinars 'Sharing and Caring' en 'Informatievaardighedenonderwijs in tijden van Corona'.
 - LOOWI najaarsbijeenkomst
 - Enkele presentaties bij onderwijsinstellingen over werkgroep en projecten
 - Testimonial 'Edusources in de praktijk' t.b.v. CDC's
 - Artikel in Informatieprofessional over taxonomie (gekoppeld aan het project)
- Deelresultaten Project Delen Toetsvragen opgeleverd:
 - Toetsvragen verzameld
 - Kwaliteitsmodel toetsvragen ontwikkeld
 - Toetsplatform gekozen, overeenkomst getekend met Remindo
- Nieuwsbrieven gemaakt en verstuurd aan de zogenaamde 'buitenring' van de werkgroep Information Literacy, die bestaat uit een contactpersoon bij elka instelling (zie ook hoofdstuk 4).

1.2 Ambitie voor 2021/2022

Ambitie korte termijn (2021)

- [jan-mrt 2021] Start van een aantal projecten:
 - Edubadges,
 - Creatie APA materialen
 - Europees delen onderwijsmateriaal Informatievaardigheid
- [apr en nov 2021] LOOWI-bijeenkomsten
- [mei 2021] Project Open Informatievaardigheidsonderwijs afgerond en voortkomende werkzaamheden geborgd in de werkgroep Information literacy:
 - Bugs in Edusources gesignaleerd (en inmiddels grotendeels opgelost) en verbeteringsuggesties gedaan
 - Edusources embedded in website
 - Evaluaties voorbereid om te worden uitgevoerd in de werkgroep
 - Enkele disseminatie-activiteiten uitgevoerd waaronder: presentatie Open Education Week (heeft al plaatsgevonden), promotievideo gemaakt
 - Projecteindrapport en goedkeuring stuurgroep.
 - Structurele inbedding
- [mei-jun] Buitenringbijeenkomst georganiseerd
- [jun, sep, dec 2021] Vakinhoudelijke- en didactische workshops: (continue proces)

Ambitie middellange/lange termijn

- Europees/internationaal worden kwalitatief hoogwaardige onderwijsmaterialen Informatievaardigheid gedeeld (project Europees delen).
- Open badges informatievaardigheid zijn in gebruik bij alle hoger onderwijsinstellingen (project Edubadges).

- Project Delen Toetsvragen afgerond.
- Toetsvragen informatievaardigheid worden gedeeld en hergebruikt.
- Meetinstrumenten zijn in gebruik voor het daadwerkelijk meten van de effecten van IV trainingen.
- Onderwijsmaterialen worden waar dat kan landelijk ontwikkeld/herontworpen.
- Er worden landelijk workshops aangeboden en er worden onderwijsmaterialen ontwikkeld die deels lacunes in het huidige aanbod behandelen maar ook een breder onderwerpsgebied bestrijken dan informatievaardigheid in traditionele zin: te denken valt aan data literacy en digital skills onderwerpen.
- Werkgroep fungeert als vakinhoudelijk en didactisch landelijk expertisepunt/aanspreekpunt, doet actief onderzoek naar ontwikkelingen en deelt die via de website en d.m.v. workshops/trainingen.
- Samenwerking met andere werkgroepen (SHB/UKB/KNVI) opstarten of verder uitbouwen, bijvoorbeeld: UKB Digital Humanities, SHB werkgroep Competenties, UKB/SHB Werkgroep Open en Online Onderwijs, KNVI O&O.

2. Inhoudelijk programma en gekoppelde projecten

Zoals aangegeven richt de werkgroep Information Literacy zich op kwaliteitsverbetering van ondersteuning op het gebied van Informatievaardigheid in het hoger onderwijs.

De eerder genoemde ambities en doelen worden in dit hoofdstuk verder geconcretiseerd. De activiteiten die als project zijn uitgezet worden toegelicht in een apart kader/blok bij het betreffende thema.

2.1 Vakgebied informatievaardigheid: kwaliteit en standaardisatie

Zowel vakinhoudelijke als didactische ontwikkelingen zijn van invloed op de ondersteuning die bibliotheken bieden aan het onderwijs. Bij didactische ontwikkelingen kun je bijvoorbeeld denken aan Team Based Learning of High Impact Learning. Ook de samenhang met 21st century skills (en als onderdeel daarvan digital skills) speelt een rol. De werkgroep brengt al deze ontwikkelingen in kaart en adviseert als het gaat om: kwaliteitsverbetering, aansluiting op standaarden en vertaling van ontwikkelingen naar de dagelijkse praktijk.

2.1.1 Vertaling van vakinhoudelijke ontwikkelingen naar de onderwijspraktijk

Zoals al is geschetst in de inleiding is het vakgebied Informatievaardigheid volop in ontwikkeling. Dit thema gaat over onderzoeksmatig in kaart brengen en bijhouden van ontwikkelingen in en rondom het vakgebied informatievaardigheid. Dit is van belang om te zorgen voor een wijze van ondersteuning dat aansluit bij die ontwikkelingen. Onderhouden van netwerken in het vakgebied (nationaal en internationaal) en het bezoeken van relevante congressen dragen hiertoe bij. Enkele doelen en activiteiten die hierbij horen zijn:

- Informeren en adviseren (o.a. via de website en bijeenkomsten) over ontwikkelingen in het vakgebied en toepassing van internationale standaarden en frameworks
- Aanbieden van landelijke workshops die deels lacunes in het huidige aanbod behandelen maar ook een breder onderwerpsgebied bestrijken dan informatievaardigheid in traditionele zin: te denken valt aan data literacy en digital skills onderwerpen.
- Ontwikkelen van online onderwijsmaterialen die deels lacunes in het huidige aanbod behandelen maar ook een breder onderwerpsgebied bestrijken dan informatievaardigheid in traditionele zin: te denken valt aan data literacy en digital skills onderwerpen.

2.1.2 Didactiek en informatievaardigheid

Ook op het gebied van didactiek zijn er ontwikkelingen die bedoeld zijn om het aanleren van competenties effectiever en efficiënter te maken, bijvoorbeeld: het aanspreken van de intrinsieke motivatie van studenten, het daarbij volgen van individuele leerpaden en het mixen van online en face-to-face leren. Door Corona heeft het online onderwijs bovendien een grote vlucht genomen. Al deze ontwikkelingen hebben effect op de wijze waarop (informatie)vaardigheden kunnen worden aangeleerd. Enkele activiteiten die daarbij horen zijn:

- Informeren en adviseren (o.a. via de website en bijeenkomsten) over didactische ontwikkelingen in het vakgebied en de consequenties daarvan voor het ontwikkelen van (informatie)vaardigheden. Voorbeelden zijn Team Based Learning en High Impact Learning (Dochy & Segers, 2018)..

- Informeren en adviseren (o.a. via de website en bijeenkomsten) over leerlijnen en hieraan gekoppelde taxonomieën t.a.v. leerdoelen

2.1.3 Toetsen / open badges

Toetsing van kennis/vaardigheden vormt een belangrijke schakel binnen constructive alignment (Biggs & Tang, 2011). Toetsing van informatievaardigheid is nog lang niet altijd onderdeel van de ondersteuning door bibliotheken. Hiervoor zijn een aantal redenen. De belangrijkste reden is het gegeven dat de meeste bibliotheken niet de bevoegdheid hebben om summatieve toetsen af te nemen. Een andere reden is dat toetsing van informatievaardigheid voor een groot deel plaatsvindt op basis van het opgeleverde product (vaak een verslag of scriptie), en deze taak ligt meestal bij het onderwijs.

De werkgroep onderzoekt de mogelijkheden om het toetsen van informatievaardigheid beter van de grond te krijgen, ongeacht wie deze taak op zich neemt. Ook gaat het om de kwaliteit en effectiviteit van (verschillende manieren van) toetsen. Daarnaast houdt de werkgroep zich bezig met “open badges”, dit zijn digitale insignes die tonen welke vaardigheid of competentie een student heeft verworven. Deze open badges kunnen bijvoorbeeld de overstap van de ene instelling naar een andere vergemakkelijken.

Als vervolg van een eerdere pilot van WUR, VU (en zijdelings HvA) wordt een breed landelijk project opgestart waarin wordt gestreefd naar een landelijk edubadges-systeem.

PROJECT EDUBADGES INFORMATIEVAARDIGHEID
Dit project wordt behelst de creatie van instellingsoverstijgende EduBadges informatievaardigheid (IV). Dit zijn digitale insignes die tonen welke vaardigheid of competentie je hebt verworven. Als eerste stap worden de leerdoelen en competentieniveaus IV geformuleerd, gerelateerd aan de taxonomie Informatievaardigheid. Consensus tussen instellingen is hierbij essentieel. Vervolgens zullen de leerdoelen en competentieniveaus worden gekoppeld aan de IV EduBadges. Hierdoor zijn ze bruikbaar voor en uitwisselbaar tussen alle HO- en WO-instellingen. [Projectleider: Renee de Waal]

Er is een directe relatie met andere projecten als: “[project Open informatievaardigheidsonderwijs](#)”, “[project creatie van onderwijsmateriaal](#)”, “[project toetsvragen delen](#)”. Ook is er samenhang met het onderdeel “[Vakgebied informatievaardigheid: kwaliteit en standaardisatie](#)” en in het bijzonder de taxonomie. Enkele activiteiten voor de werkgroep m.b.t. open badges zijn:

- Input leveren en als klankbord fungeren in dien gewenst aan project Open Badges
- Contact onderhouden met project Open Badges
- Landelijke implementatie en borging van output van het project, indien succesvol.

2.1.4 Meten van informatievaardigheid

Bibliotheken verzorgen landelijk trainingen informatievaardigheid aan het onderwijs en verschillen daarbij in inhoud en didactische benadering. Om onze inzet te rechtvaardigen richting het onderwijs maar vooral ook om ervoor te zorgen dat onze trainingen maximaal effectief zijn, is het van belang dat we de effectiviteit van onze trainingen meetbaar kunnen maken. Het gaat daarbij om de combinatie van effectiviteitsmeting op zowel kennis- als vaardighedsniveau. Enkele activiteiten voor de werkgroep zijn:

- Inventarisatie van de resultaten van bestaande onderzoeken

- Eventueel ontwikkelen/hergebruiken van bruikbare meetmethoden
- Informeren en adviseren (o.a. via de website en bijeenkomsten) hierover
- Contact onderhouden met project Open Badges w.b.t. raakvlak met toetsen

2.2 Delen en ontwikkelen van onderwijsmaterialen

Het (open) delen van informatievaardigheidsmateriaal, het gezamenlijk ontwikkelen van ontbrekend materiaal en het verbeteren van al beschikbaar materiaal heeft tot doel zowel kwaliteit als efficiency in de onderwijsondersteuning te verhogen. De werkgroep Information Literacy werkt aan het open delen van onderwijsmaterialen in het algemeen en toetsvragen in het bijzonder. Hiervoor heeft ze een aantal projecten geïnitieerd. Bij deze projectgroepen zullen ook landelijke collega's zijn aangesloten die geen deel uitmaken van de werkgroep zelf.

2.2.1 Delen van onderwijsmaterialen

De werkgroep Information Literacy heeft in 2020 een project uitgevoerd voor het delen van onderwijsmaterialen. Nadat de projectgroep het product heeft opgeleverd zorgt de werkgroep voor borging en verduurzaming en voor monitoring, evaluatie en eventuele bijstelling in de post-projectfase.

PROJECT OPEN INFORMATIEVAARDIGHEIDSONDERWIJS

Dit project waarin landelijk informatievaardigheidsmaterialen worden gedeeld wordt in 2021 afgerond. Een aantal activiteiten ter afronding zijn:

- Bugs in Edusources opgelost
- Edusources embedded in website
- Evaluaties voorbereid om te worden uitgevoerd in de werkgroep
- Enkele disseminatie-activiteiten uitgevoerd waaronder: presentatie Open Education Week (heeft al plaatsgevonden), promotievideo gemaakt
- Projecteindrapport en goedkeuring stuurgroep.

Meer informatie is te vinden op de [projectpagina Open Delen](#) op Edugroepen. [Projectleider: Harrie van der Meer]

De vervolgstap op het landelijke delen van onderwijsmaterialen informatievaardigheid (project Open Informatievaardigheidsonderwijs) is het internationaal delen van deze onderwijsmaterialen.

PROJECT EUROPEES DELEN ONDERWIJSMATERIAAL INFORMATIEVAARDIGHEID

Als vervolg op ons project Open Informatievaardigheidsonderwijs zijn we in maart 2021 gestart met een project waarin we onderwijsmaterialen Europees zullen delen, in samenwerking met Engeland, Ierland, Schotland, Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk. In dit project zal de koppeling tussen systemen centraal staan. Het resultaat zal zijn het Europees delen en hergebruiken van onderwijsmaterialen op het gebied van informatievaardigheid, waarbij ook aangrenzende vakgebieden worden meegenomen. [Projectleider: Harrie van der Meer]

Ook het delen van toetsvragen Informatievaardigheid is ondergebracht in een project. De werkgroep Information literacy fungeert als opdrachtgever, linking pin, zal zorgen voor input in het project en heeft na oplevering van de projectresultaten de taak om die resultaten te borgen en te verduurzamen. Hieronder valt ook het zorgdragen en onderhouden van een werkproces/workflow met betrekking tot het platform toetsvragen-

PROJECT TOETSVRAGEN DELEN

Vanuit een informele samenwerking in februari 2019 tussen hogescholen is in december 2019 het project Toetsvragen delen gestart. Deelnemers project: Avans Hogeschool, Hanzehogeschool, Hogeschool Rotterdam, Saxion, NHL Stenden Hogeschool, TU Delft, Vrije Universiteit Amsterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam. Er wordt gewerkt aan de hand van een kwaliteitsmodel beoordeling toetsvragen. Voor het delen en beheren van toetsvragen is gekozen voor het toetsplatform Remindo.

Meer informatie is te vinden op de [website](#) en op de [projectpagina Toetsvragen](#) op Edugroepen.
[Projectleider: Brenda Lems]

2.2.2 Creatie van onderwijsmateriaal

Voor onderwerpen waarvoor nog geen onderwijsmateriaal beschikbaar is, kan het gezamenlijk ontwikkelen hiervan voorkomen, dat er landelijk veel dubbel wordt ontwikkeld, en bovendien de kwaliteit ten goede komen. Deze 'lacunes' worden vastgesteld in "[Vakgebied informatievaardigheid: kwaliteit en standaardisatie](#)". Eventuele creatie van onderwijsmaterialen zal worden ondergebracht in een project (zie het blok hieronder). Indien de wenselijkheid voor herontwerp of nieuwe materialen is vastgesteld en een project wordt opgestart, zijn enkele activiteiten voor de werkgroep:

- Opstellen projectplan en eventueel indienen subsidieaanvraag
- Ontwikkelen duurzame workflow – continuering en borging van de output van het project
- Contact onderhouden/samenwerken met de gerelateerde projectgroepen
- Gebruik van kwaliteitsmodel informatievaardigheid (zie ook [§ 2.2](#))

PROJECT CREATIE VAN ONDERWIJSMATERIALEN

In een eerste project zijn we in 2021 aan de slag gegaan met het maken/herscheppen van Nederlandse APA-onderwijsmaterialen (7th ed.). De SHB werkgroep APA heeft hiertoe het initiatief genomen en dit project is dan ook een voorbeeld van een leuke samenwerking. Als eerste is gestart met het ontwikkelen van korte video's met instructie en daarnaast een APA Libguide. [Projectleiders: Arjan Doolaar en Annelies Kuijten].

2.3 Kennisdeling en (externe) communicatie via de website

De werkgroep Information Literacy organiseert evenementen m.b.t. informatievaardigheid en draagt zorg voor de externe communicatie via de website (mede op basis van input van andere leden van de werkgroep en/of projectgroepen). Wanneer evenementen betrekking hebben op “open delen” dan zal worden samengewerkt met de UKB/SHB Werkgroep Open en Online Onderwijs. De tweejaarlijkse bijeenkomsten van het LOOWI worden voortgezet, de organisatie van LOOWI maakt deel uit van de werkgroep Information Literacy)

Enkele activiteiten zijn:

- Kennisdelen d.m.v. netwerkbijeenkomsten 2x per jaar. Praktisch, laagdrempelig en afwisselende host instellingen. (Dit zijn de LOOWI bijeenkomsten)
- Informeren d.m.v. verslaglegging van bijeenkomsten die georganiseerd worden.
- Bijhouden van en (vanuit de werkgroep) bijdragen aan internationale congressen
- Bijhouden van (externe) communicatie via de website Informatievaardigheid

4. Organisatie en randvoorwaarden

De UKB/SHB werkgroep Information Literacy is een bundeling van voormalige werkgroepen en initiatieven en in het leven geroepen om effectiever en efficiënter aan [eerdere genoemde ambities en doelstellingen](#) te kunnen werken Zo maakt ook het LOOWI deel uit van de werkgroep.

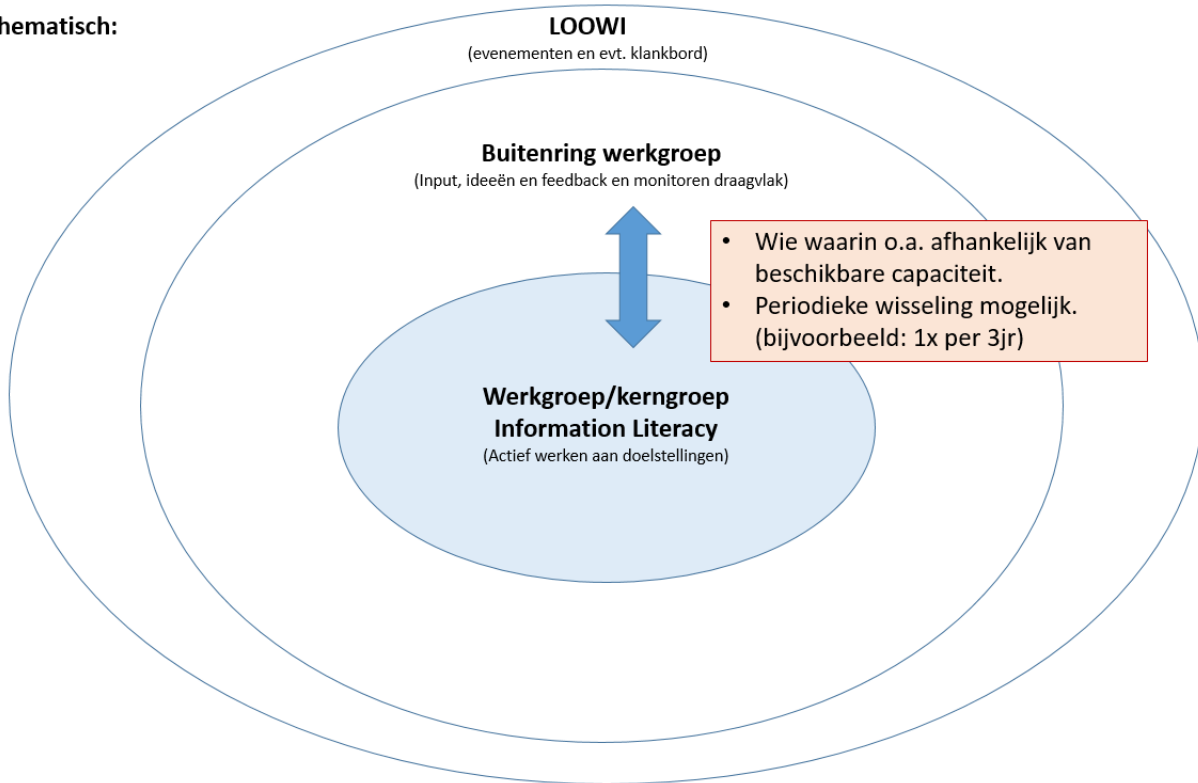
Organisatie van de werkgroep

Het uitgangspunt is een goede synergie en afstemming tussen de werkgroep en de collega's van niet aan de werkgroep deelnemende instellingen. De organisatie van de werkgroep bestaat daarom uit een:

- Kerngroep:
 - 12 instellingen (Universiteitsbibliotheken 50%; Hogeschoolbibliotheken 50%)
 - Werkt actief aan thema's
 - Komt 1x per 1,5 tot 2 maanden bij elkaar
 - Tijdsinvestering 2 a 4 uur per week
- 'Buitenring':
 - 1 contactpersoon per bibliotheekinstelling
 - Levert input, ideeën en feedback en monitort draagvlak
 - Frequentie overleg 2x per jaar (brede werkgroep)
 - Tijdsinvestering: de overleggen + communicatie naar de achterban

Uit logistieke overwegingen worden de overleggen met de buitenring bij voorkeur georganiseerd voorafgaand aan een LOOWI bijeenkomst.

Schematisch:

De kerngroep bestaat uit 12 instellingen, wanneer die veel groter wordt dan komt dat de werkbaarheid niet ten goede. Deelname hieraan hangt onder meer samen met het aantal beschikbare uren. Collega's uit de kerngroep en de buitenring kunnen elkaar periodiek afwisselen, zodat niet altijd dezelfde instellingen deelnemen.

De vertegenwoordiging in de werkgroep (kerngroep) is als volgt:

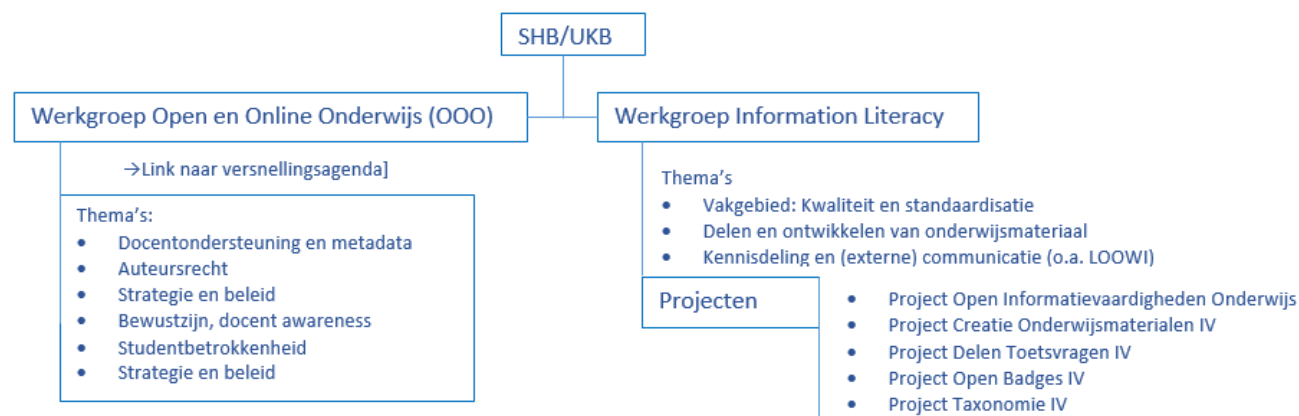
Rol/Taak	Wie	Organisatie
Voorzitter	Harrie van der Meer	UvA/HvA
Plaatsvervangend voorzitter	Monique Schoutsen	Radboud Universiteit
Liaison UKB	Marjolein Drent	Universiteit Twente
Liaison SHB en penningmeester	Marijke Mentink	Van Hall Larenstein
Secretaris	Lieke Haverkort	Hogeschool Arnhem en Nijmegen
Websitebeheerders/Redacteuren	Monique Schoutsen, Lieke Haverkort, Harrie van der Meer	Divers
Vertegenwoordiger UB 1	Henrietta Hazen	Universiteit Maastricht
Vertegenwoordiger UB 2	Rogier van de Blaak	Vrije Universiteit
Vertegenwoordiger UB 3	Renee de Waal	Universiteit Wageningen
Vertegenwoordiger UB 4	Freya Haandriksman	Erasmus Universiteit
Vertegenwoordiger UB 5	Marjan Groenouwe	Universiteit Utrecht
Vertegenwoordiger HB 1	Yvonne Schuling en Monika Sieron	Hanzehogeschool
Vertegenwoordiger HB 2	Mariette Vissers Michielsen	Avans Hogeschool

Vertegenwoordiger HB 3	Brenda Lems	Hogeschool Rotterdam
Kennisdeling/LOOWI	Lieke Haverkort	Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Grotere activiteiten (met een eindig karakter) worden als project uitgevoerd. Per onderwerp wordt in dit document aangegeven welke activiteiten binnen de werkgroep en welke binnen een project worden gedaan. Aan een project kunnen ook niet-werkgroepsleden deelnemen.

Samenwerking met de UKB/SHB Werkgroep Open en Online Onderwijs (OOO)

Op het gebied van open onderwijs werkt de werkgroep Information literacy samen met een andere SHB/UKB werkgroep, de werkgroep Open en Online Onderwijs (OOO). In onderstaand schema wordt de samenhang weergegeven. De werkgroep Information literacy houdt zich met meer onderwerpen bezig dan het open delen van onderwijsmaterialen. De werkgroep OOO houdt zich met meer bezig dan het open delen van informatievaardigheidsmaterialen en richt zich op het onderwijs als geheel.

Randvoorwaarden

Om als werkgroep goed te kunnen functioneren zijn een aantal randvoorwaarden noodzakelijk:

Voldoende budget

Zowel de werkgroep als de afzonderlijke projecten dienen te beschikken over voldoende financiële middelen. Voor de projecten zal zoveel mogelijk aanspraak worden gemaakt op subsidies (voor een deel is dat al het geval). Voor een deel is dat niet mogelijk en zullen we afhankelijk zijn van UKB/SHB gelden. Er is behoefte aan een structureel (basis)budget om te voorkomen dat voor iedere activiteit afzonderlijk een procedure voor aanvraag moet worden opgezet. Hierover zal een voorstel worden ingediend.

Kennisdisseminatie naar achterban

Het nut en de effectiviteit zal grotendeels afhankelijk zijn van een goede communicatie met de achterban. De website is hierbij noodzakelijk. Bij elke hogeschool- en universiteitsbibliotheek is er 1 contactpersoon. Hoewel er inmiddels een goede structuur is opgezet zullen extra activiteiten moeten worden ontplooid om te zorgen

9a	Redactie – onderhoud website																					
9b	Communiceren werkzaamheden werkgroep																					
9c	Workshops/webinars georganiseerd																					
9c	LOOWI evenement georganiseerd																					

6. Bronnenlijst

Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does* (4th ed.). Berkshire: Open University Press.

Cooke, N. A. (2018). *Fake news and alternative facts: Information literacy in a post-truth era*. American Library Association.

Dochy, F., & Segers, M. (2018). *Creating Impact Through Future Learning: The High Impact Learning that Lasts (HILL) Model*. Routledge.

Kalantzis, M., Cope, B., Chan, E., & Dalley-Trim, L. (2016). *Literacies*. Cambridge University Press.

Kasinskaite-Buddeberg, I. (2013). *Towards a Holistic Approach to Literacy: Media and Information Literacy*. Media and Information Literacy for Knowledge Societies.–Moscow: Interregional Library Cooperation Centre, 23-28.

Kurbanoglu, S. (2013). An analysis of concept of information literacy. *Media and information literacy for knowledge societies*, 1-42.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2015). *De waarde(n) van weten: Strategische agenda Hoger onderwijs en onderzoek 2015-2025*. Den Haag. Verkregen van:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2015/07/07/de-waarde-n-van-weten-strategische-agenda-hoger-onderwijs-en-onderzoek-2015-2025>

Prado, J. C., & Marzal, M. Á. (2013). *Incorporating data literacy into information literacy programs: Core competencies and contents*. *Libri*, 63(2), 123-134.

Secker, J., & Coonan, E. (2013). *Rethinking information literacy. A Practical Framework for Supporting Learning*. London: Facet. Publ.

Surf. (2018). *Stappenplan Kwaliteitsmodel*. Geraadpleegd op 16 augustus 2019, van <https://openleermaterialen.surf.nl/kwaliteit/>

Van der Meer, H.A.L. (2019). *Raakvlak onderzoeks- en informatievaardigheid en 21st century skills* [image]. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam / Hogeschool van Amsterdam.

Vereniging van Universiteiten, Vereniging Hogescholen & Surf. (2018). *Versnellingsplan onderwijsinnovatie met ICT*. Verkregen via:

<https://www.surf.nl/innovatieprojecten/onderwijsinnovatie-met-ict/versnellingsplan-onderwijsinnovatie-met-ict.html>